ขอมอบหนังสือเล่มนี้
ให้ห้องสมุด สำนักงาน ปปง.
(นายอรรณพ ลิขิตจิตถะ)
รองเลขาธิการ ปปง.
3 ตุลาคม 2553

การเข้าถึงพุทธปรัชญาและวิธีการสอนของพระภาวนาวิศาลเถระ (บุญมี โชติปาโล)

ปฐมพงศ์ ลิ้มเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ตุลาคม 2550

การเข้าถึงพุทธปรัชญาและวิธีการสอนของพระภาวนาวิศาลเถระ (บุญมี โชติปาโล)

ปฐมพงศ์ ลิ้มเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. พิสิฏฐ์ โคตรสุโพธิ์

..... กรรมการ
อาจารย์ ดร. วิโรจน์ อินทนนท์

..... กรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน

19 ตุลาคม 2550

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การเข้าถึงพุทธปรัชญาและวิธีการสอนของพระภาวนาวิศาลเถระ (บุญมี โชติปาโล)
ผู้เขียน	นายปฐมพงศ์ ลิ้มเจริญ
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(ปรัชญา)
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. พิสิฏฐ์ โคตรสุโพธิ์ ประธานกรรมการ
	อาจารย์ ดร. วิโรจน์ อินทนนท์ กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของของวิทยานิพนธ์นี้มีอยู่ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการเข้าใจและเข้าถึงพุทธปรัชญาของพระภาวนาวิศาลเถระ 2) เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการสอนให้เข้าใจและเข้าถึงพุทธปรัชญาแก่พุทธศาสนิกชนของพระภาวนาวิศาลเถระ

ผลการศึกษาพบว่า พระภาวนาวิศาลเถระมีความเข้าใจและเข้าถึงพุทธปรัชญาผ่านกระบวนการศึกษาและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยตรงจากการสั่งสอนของหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต ซึ่งเป็นพระสงฆ์นักปฏิบัติที่มีความเข้าใจหลักพุทธปรัชญาอย่างแท้จริง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป นอกจากนี้ พระภาวนาวิศาลเถระ ก็ได้ฝึกฝนตนเองเป็นพระนักปฏิบัติมีความรู้และเชี่ยวชาญสามารถสั่งสอนศิษยานุศิษย์ให้เกิดความเข้าใจอย่างกระจ่างชัดในหลักธรรมที่สอน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือนำหลักธรรมไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ท่านมักจะย้ำกับลูกศิษย์ว่า "ระลึกได้หรือยัง" คือ เข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยจำแนกวิธีการเข้าใจและเข้าถึงพุทธปรัชญาคือ

ในด้านความเข้าใจ ท่านชี้ให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจหลักปรัชญาพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง คือ การเข้าใจชีวิต และความความเปลี่ยนแปลงตามกฎไตรลักษณ์ ในขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาตนเองด้วยการประพฤติคุณงามความดี ปฏิบัติตนเอง ให้เข้าถึงธรรม โดยใช้หลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา มุ่งเน้นที่ตัวของตนเราว่ามีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มาตั้งแต่วันก่อเกิด เพียงแต่เราไม่รักษาจึงไม่มีคุณค่ามีราคาให้กับตนเอง

ในด้านการเข้าถึง ท่านเองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้ที่เข้าถึงธรรม มีชีวิตที่สมถะเรียบง่ายตามสมณวิสัย ประพฤติตนอย่างไรก็สอนพุทธศาสนิกชนอย่างนั้น การเข้าถึงธรรม ได้แก่ การปฏิบัติตนเอง ให้รู้แจ้ง ตระหนักรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ปรับเปลี่ยนคุณภาพชีวิต เป็นผู้รู้

ผู้ตื่น เจริญรอยตาม พระบรมศาสดา ที่เรียกว่า ปฏิเวธ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการสอน ที่ท่านมักถามลูกศิษย์อยู่เสมอว่า "ระลึกได้หรือยัง" "รู้แล้วบ่ล่ะ" ถ้าหากผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง ระลึกได้แล้ว ท่านจะกล่าวว่า "เป็นคนดีมีราคา มีปัญญารักษาชีวิต"

พระภาวนาวิศาลเถระมี เทคนิคการสอนให้เข้าใจและเข้าถึงพุทธปรัชญา โดยรวมถือตามเทคนิคการสอนของพระพุทธเจ้า เนื่องจากพระภาวนาวิศาลเถระยึดหลักเทคนิคการสอนของพระพุทธเจ้าเป็นฐานในการสั่งสอน เทคนิคการสอนของพระภาวนาวิศาลเถระโดยใช้พุทธปรัชญาประยุกต์กับวัฒนธรรมอีสาน เช่น ผญาอีสาน การเล่นคำ การพากล่าว ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้ฟังเกิดการพัฒนาตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทัศนคติ และเกิดปัญญา จนกระทั่งสามารถทำลายกิเลสได้อย่างสิ้นเชิง อันเป็นเป็นหมายสูงสุดของพุทธศาสนาเถรวาท เทคนิคการสอนของพระภาวนาวิศาลเถระมีดังนี้คือ

1. วิธีการสอน จำแนกได้ดังนี้คือ 1) วิธีการสอนแบบบรรยาย ได้แก่ การใช้ผญาอีสาน การเล่นคำ การอุปมาอุปไมย การใช้นิทานประกอบ และการใช้สถานการณ์ 2)วิธีการสอนแบบให้กล่าวตาม ได้แก่ กราบระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยและบิดามารดา และหลักในการปฏิบัติในการดำเนินชีวิต 3)วิธีการสอนแบบตอบคำถาม 4) วิธีการสอนแบบใช้คำพูดที่รุนแรงเพื่อสะกิดใจผู้ฟังให้คิดตาม

2. เทคนิคการสอน จำแนกได้ดังนี้คือ 1) การใช้อุปกรณ์ในการสอน ได้แก่ การใช้ ศาสนสถานภายในวัดเป็นอุปกรณ์ 2) การใช้ภาษาถิ่น ใช้คำ ใช้ภาษา 3) การปฏิบัติเป็นตัวอย่าง 4)ยืดหยุ่นในการใช้วิธีการ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

Thesis Title	Access to Buddhist Philosophy and Teaching Method of Phrabhāvanāvisalthera (Boonmee Jotipālo)
Author	Mr. Pratompong Limcharoen
Degree	Master of Arts (Philosophy)
Thesis Advisory Committee	Lecturer Dr. Phisit Kotsupho Chairperson
	Lecturer Dr. Viroj Inthanon Member

ABSTRACT

The purposes of this thesis are 1) to review the understanding and approach to Buddhist philosophy of Phrabhāvanāvisalthera 2) to analyze his teaching techniques on understanding and accessing method to Buddhist philosophy.

The results of the study show that he had a deep understanding in Buddhist philosophy by being a student and being taught directly by Laungpoo Man Bhuridatto, who is well-known as a real understanding of Buddhist philosophy. In addition, Phrabhāvanāvisalthera has practiced Dhamma and has a deep understanding and expert in Buddhist philosophy. He could enlighten with a clear understanding of his Dharma to his apprentices. He could enhance their behavior, in the other words; his Dharma can be applied in their real lives. Usually, he emphasizes his apprentices "Have you realized?", which means to make them understand and encourage them to practice Dharma in lives.The approach is divided into the following strategies.

The Parihatti is the way of knowing, he points out the understanding of the accurate Buddhism philosophy which are intimate knowledge of life and deep understanding of changes of life as in the three characteristics of existence. Meanwhile we have to advance ourselves by doing the virtue and practice oneself for approaching the Dharma which are the precept, the concentration and the intellect. It is essential that we realize the reality that everyone has the three kixids of knowledge for deliverance since we're born but we don't preserve it so that we are valueless. However if we practice it, we will realize that we're worth. For approaching the Buddhism philosophy, the Parihatti is a good model since he has a simple life and he does everything as he teaches the believers.

The approaching of the Buddha's teachings is to practice oneself to understand thoroughly, become aware of and adapt one's behavior and quality of life ; being the knowing and awaken person called realization which is the goal of teaching. He always asks his students "Have you realized?" or "Have you already got it?" If his students understand him deeply and already realized, he will say to them " Being a worth person and preserve your life by your wisdom."

His techniques to make people understood Dhamma is to follow the Buddha's step at large. Sometime, he combines Buddhist philosophy with Isan culture such as Phaya (Isan proverbs), connotation and denotation words expressing, and reciting, in order to develop his apprentices' behavior, attitude, and wisdom, by which

they can purify their minds from all unwholesome thought. This is the highest goal of Theravada Buddhism. His teaching techniques can be divided as followed;

1.Teaching Method can be classified as1) Lecture method, such as Phaya (Isan provers), metaphorical, stories telling, and situation-based. 2) Reciting method, such as kraab (Buddhist practice for respecting) to recollect the Thriple Gems of Buddhism and parents' favour, principal of good-will in living. 3) Question and answer technique 4) Admonition technique by use of harsh words.

2. Teaching Techniques 1) equipments-based technique, such as temple and surrounding objects 2) Isan dialect, sch as words and language. 3) Role model behavior and 4)Situation-based technique

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดจากความรัก เทิดทูน บูชา พ่อแม่ครูจารย์พระภาวนาวิศาลเถระ (หลวงปู่บุญมี โชติปาโล) วัดสระประสานสุข จังหวัดอุบลราชธานี ผู้มีพระคุณยิ่งเปรียบประดุจดั่งพ่อ แม่ และอาจารย์ของข้าพเจ้า ประโยคข้อธรรมอันเรียบง่ายของหลวงปู่ได้พลิกผันชีวิตของคนในโลกใบนี้คือ ข้าพเจ้าเองให้ละทิฐิมานะ ความเห็นผิด กลับมามีชีวิตที่มีความหมาย

ความสำเร็จอันยากเย็นเต็มไปด้วยอุปสรรคมากมาย เบื้องหลังฉากของวิทยานิพนธ์ที่ทรงไว้ซึ่งคุณค่าทางใจ

ข้าพเจ้ากราบระลึกถึงพระคุณอันยิ่งต่อท่านผู้มีรายนามดังต่อไปนี้

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ภาวิช ทองโรจน์ อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

รองศาสตราจารย์ พงษ์อินทร์ รักษ์อริยธรรม รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ยุวดี ตปนียากร อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คุณชินวัตร – คุณชลิตา ลิ้สมบุญ บริษัทบ้านอังสนาจำกัด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สกล คงบุญ อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีณา วีสเพ็ญ ประธานโครงการอนุรักษ์ใบลานฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นายแพทย์เพาะพานิช วัชโรทยางกูร อาจารย์ธเนศ ศรีสถิต คณบดี คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรอนงค์ อร่ามวิทย์ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้าพเจ้าขอบคุณอาจารย์ผู้ผลักดันสั่งสอนแนะแนวทางจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงดีงามสมบูรณ์ อาจารย์ ดร. พิสิฏฐ์ โคตรสุโพธิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. วิโรจน์ อินทนนท์ ศาสตราจารย์ ดร.ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน (อาจารย์ย่า) กรรมการที่ปรึกษาและสอบวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ในภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกๆท่าน ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณด้วยใจจริง

แรงผลักดันเพื่อให้ต่อสู้กับอุปสรรคทั้งปวงเพื่อความเป็นอยู่โดยสงบสุขในป่าเงียบปราศจากความวุ่นวาย ในความไม่พอในโลก ผู้วิจัยได้แรงสนับสนุนอย่างดียิ่งจากอาจารย์อธิราชย์ นันขันตี มหาวิทยาลัยนครพนม ผู้เป็นแขนขาของข้าพเจ้า กลุ่มของผองเพื่อนที่ต่อสู้ด้วยกันมาตั้งแต่

ปี ๑ มมส. กลุ่มคณะแพทย์ พยาบาล โรงพยาบาลมหาสารคาม นำโดยนายแพทย์ปัญญา หาญพานิชพันธุ์ กลุ่มคณะเทศบาลเมืองมหาสารคาม นำโดย นายกเทศมนตรีทิติรัตน์ ประสพสันต์วัฒนา ขอขอบพระคุณต่อ กลุ่มคณะญาติธรรมศิษย์พ่อแม่ครูจารย์หลวงปู่บุญมี โชติปาโล จังหวัดอุบลราชธานี, จังหวัดมหาสารคาม, กรุงเทพฯ รวมทั้ง กลุ่มแม่บ้านสวนป่าปฏิบัติตน

ระลึกถึงในความสำเร็จวันนี้ พยายามในวันนี้ ต่อสู้กับตัวเองมาตลอด เพื่อคนที่เกิดมาแล้วอ่านหนังสือไม่ออก คุณยายเม้า ท่วมพุดซา พยายามมาโดยตลอดให้พระแก้ว 2 องค์ ป้ามนูญ แม่สมจิต ลิ้มเจริญ เป็นสุขใจ

ขอประกาศคุณความดีอันจักเกิดทั้งหมดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ถวายน้อมบูชาพระสงฆ์ผู้เป็นอาจารย์องค์เดียวเชื่อทั้งชีวิต เชื่อตลอดชีวิตข้าพเจ้า พ่อแม่ครูจารย์หลวงปู่บุญมี โชติปาโล องค์ศักดิ์สิทธิ์ "อริยสาวกสังฆัง สิรสานมามิ"

ปฐมพงศ์ ลิ้มเจริญ